

ЛІТЕРАТУРА

1. Шеремет М. К. Логопедія – 2-ге вид., переробл. – доповн. За ред. М. К. Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с.
2. Дудник Н. А. Взаємодія дошкільного навчального закладу з сім'єю / Н. А. Дудник, О. В. Шклярук. – Умань, 2012. – 100 с.

Анастасія Липач,

студентка 4 курсу

Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Наук. керівник: **Г. О. Лопатіна**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ
ІЗ МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ**

Актуальність дослідження. Мовлення – найважливіша складова нервово-психічного розвитку дитини, становлення якої в перші роки життя визначає її якість в усі наступні вікові періоди [5].

В останні роки в Україні спостерігається збільшення кількості перинатальних уражень мозку й числа немовлят, що мають не тільки порушення моторного розвитку різного ступеня тяжкості, але і психічного (насамперед, мовного) розвитку. Так, щорічно 35-37 % дітей народжуються хворими або хворіють у період новонародженості, не менше 9-10 % дітей народжуються недоношеними і з низькою масою тіла. У результаті – в подальшому збільшується число дітей, які відчувають значні труднощі соціальної адаптації, не здатні повністю засвоїти програму дошкільних закладів освіти та закладів загальної середньої освіти.

Мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку – одна з актуальних проблем сучасної спеціальної освіти, оскільки мовлення займає особливе місце в ієрархії психічних і емоційно-вольових процесів [3].

Одним із найскладніших мовних порушень є алалія, зокрема, її моторна форма.

Аналіз останніх досліджень у цьому напрямку, маються на увазі роботи Н. Жукової, Т. П'ятниць, Л. Кузнецової, дають змогу визначити основні напрями корекції зв'язного мовлення дітей із моторною алалією [1], [2].

Об'єктом дослідження є мовленнєва діяльність дітей із моторною алалією.

Предмет дослідження: методика навчання зв'язного мовлення дітей із моторною алалією.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методики навчання зв'язного мовлення дітей із моторною алалією.

Для виконання мети дослідження використані такі теоретичні методи, як системний аналіз та узагальнення лінгвістичної, психолого-педагогічної та методичної літератури з проблеми розвитку мовлення дітей із алалією, теоретичне осмислення й узагальнення передового педагогічного досвіду з метою аналізу досліджуваної проблеми, теоретичного обґрунтування й створення певної системи роботи. Для емпіричного дослідження обрано такі діагностичні методи, як бесіди та

анкети, а також психолого-педагогічне спостереження. За експериментальні методи обрано педагогічний експеримент: констатувальний, формувальний; кількісний і якісний аналіз отриманих даних.

Не дивлячись на те, що у дітей із алалією з часом формується певний набір мовних одиниць (фонем, морфем, слів, синтаксичних структур), вони насилу оволодівають правилами їх використання і на всіх етапах розвитку мови відчувають специфічні труднощі в автоматизації мовного процесу. причому ці труднощі з віком можуть як би зростати, у міру того, як мовна діяльність вимагає все більшої автоматизації мовного процесу. Тому, навіть засвоївши синтаксичні структури простих речень, вони відчувають стійкі труднощі в оволодінні навичками мови [1].

Діти з діагнозом «моторна алалія», на відміну від дітей із нормою, оволодіти мовою звичайним шляхом не можуть [3]. Саме тому для таких дітей і складається спеціальна альтернативна методика навчання зв'язного мовлення.

В процесі спонтанного розвитку стан мовлення дитини із алалією не залишається незмінним, але він різко відрізняється від онтогенетичного розвитку нормально говорять дітей за кількісними та якісними показниками. Основне завдання початкових етапів логопедичної корекції – створення стимулів, що дозволять надалі засвоювати дітям з моторною алалією мовну систему в цілому [5], [6].

Отже, для дітей із алалією характерне порушення формування всіх сторін мовлення: лексичної, морфологічної, синтаксичної та фонематичної. Робота з подолання алалії – довготривалий і складний процес, велике значення в якому відіграє створення оптимальних умов для здійснення системної логопедичної роботи з навчання мови та мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жукова Н. С. Логопедия. Основы теории и практики / Н.С. Жукова, Е.М. Мстюкова, Т.Б. Филочева. – М.: Эксмо, 2011. – 288 с.
2. Кузнецова Л. И. Рекомендации по работе с детьми-алаликами / Л. И. Кузнецова // Логопед. – 2009, – № 7. – С. 54-61.
3. Лопатіна Г. О. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку: монографія / Ганна Лопатіна. – Бердянськ: ФОП Ткачук О. В., 2014. – 254 с.
4. Лопатіна Г. О. Методичні основи системи спілкування за допомогою обміну картками / Г. О. Лопатіна // Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. наук. праць. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – №27 – С. 110-114.
5. Лопатіна Г. О. Питання формування діалогічної компетентності дитини в програмових документах з дошкільної освіти / Г. О. Лопатіна // Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. 17. Теорія і практика навчання та виховання. – Вип. 24 / За наук. ред. ак. В.І.Бондаря. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. – С. 130-134.
6. Пятница Т. В. Система коррекционного воздействия при моторной алалии. Ч. 1 / Т. В. Пятница, Т. В. Башинская. – М.: ТЦ Сфера, 2010. – 64 с.